

Régi jó Budapest

Virágvasárnap minden esztendőben jelentős napja volt a magyar vidéki színésznek. Az ország minden tájáról felrándultak Budapestre a „vándorszínészek”, Thália papjai és papnői, akik „Thespis kordélyát” vonszolták végig a magyar vidéki színházi világ akkor is rögs útjain.

Virágvasárnapján tartották Budapestben az országos színészkongresszust s ugyanakkor szerződtek a vidéki színigazgatók társulataikhoz új tagjaikat. Ez volt a híres „színészvásár”.

A váciutcai és hatvaniutcai (ma: Kossúth Lajos-utca) korzón megjelentek a daliás hősszerelmések, a természet buffók, a szemérmes naviák — korra való tekintet nélkül —, a kecses szubrettek, a fürge-lábú tánckomikusok, a szépséges primadonnák, a vékonypénzű kóristák és — last not least — a direktorok meg direktornék, a jól végződött téli idény után, duzzadt bugyellárisaikkal, felkészülve az új szerződések előlegeinek (akontóinak) folyósítására.

Kellemes csengésű szó volt minden a színész fülében az à conto. Enélkül nem lehetett volna kibírni az életet. Még a legprominensebb színész is à contóval aludt el és azzal ébredett. Az előlegek toronymagasságra emelkedtek, de végül is — óh, szép idők — a jó direktornál „lesírtak” mindent s megindult az új élet és jöhettek — az újabb à contók és a nagyobb „vársi”.

Virágvasárnap táján került sor a vidéki színészek és színésznők pesti vendégszereplésére is. Valamennyi színház szívesen látta vendégül a vidékieket s nem egy karriér sorsa dőlt el ezeken a vendégjátékokon. A fővárosi színházak tagjainak legnagyobb része vidékről került a fővárosba. Csak kisszámú színésznek jutott az a szerencse, hogy az Akadémiából vagy valamelyik színiskolából kerüljön fel a pesti színpadra. A legtöbb „gyakorlatos” volt és 1—2

évet töltött vidéken. Jó iskola volt ez az egy-két esztendő, mert vidéken nem lehetett a szerepekben válogatni. Mindent kellett játszani. A mai est Julius Caesarja holnap este a „Peleskei nótárius” főszerepét játszotta. Közben pedig még sok egyebet is csinált. Szerepezett, színlapot írt (esetleg ki is hordott), kellékeket gyűjtött, díszleteket festett és néha — koplalt is. De mindezt jó szívvel csinálta, zúgolódás nélkül. Közben dúdolgatta:

Mi a színész? Tudhatjátok:
Megtetesült apadtok.
Boldogsághoz nincsen joga
Ő a hazának vándora.

Így énekelt a prominens vidéki „gyalogszínész”. Hát még a kórista:

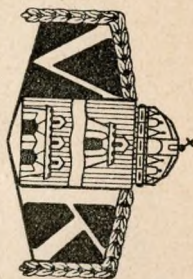
Kóristaélet, mi kutyakenyér
Ordítani egyre harminc forintért.

Mert harminc forint fizetése volt egy hónapra a kóristának. De a fővárosi primadonnáknak sem volt sztárgázsijuk. Blaha Lujza havi 300, Pálmay Ilka havi 250, Küry Klára havi 200 forintot kapott a Népszínházban, a fővárosi színházban. A színház sohasem volt házikézelésben s a színház tulajdonos főváros — illetve a színházat kezelő Népszínházi Bizottmány — mindig nagyon gavallérosan viselkedett a bérlőkkel szemben. Mégis megtörtént, hogy Vidor Pál, az egyik jónévű színészből lett népszínházi bérlő öngyilkosságot követett el — anyagi okok miatt.

A Kerepesi-út (ma Rákóczi-út) elején Virágvasárnap táján a Pannónia kávéházban tanyázott a vidéki színészsereg. Rövid pár napig tartott a pesti séjour s azután — akik nem kaptak Pesten szerződést — indultak vissza régi vagy új vidéki állomáshelyükre és búcsúzóul dúdolgatták:

Se pénz, se posztó,
Búcsúzik a színlaposztó...

Dr. Kovács Jeno

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek			
Szerző:	Országos Vidéki Kongresszusok hely		
Cím:	Virágvasárnap		
Forrás:	Főv. Nőrlé		
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)
	1947 márc. 29.		
Helyszám	Személy	Tárgy	Oszályozás
		18 ^v	792

Székesfővárosi házi nyomda 1926 —